

Cimera contra la sequera

Proposta d'acord

La sequera és un fenomen definitori del clima mediterrani però que es veu agreujat degut als efectes del canvi climàtic. Les conseqüències d'aquest afecten de ple a tot el país, en tots els àmbits de la vida diària i només es poden combatre amb polítiques públiques de transformació verda i amb la col·laboració i conscienciació de tothom.

Les projeccions de canvi climàtic assenyalen que en l'àmbit mediterrani, les sequeres seran més freqüents i intenses en les pròximes dècades i que la coincidència en el temps de sequeres i onades de calor serà un fenomen habitual.

Si bé els períodes persistents amb una precipitació per sota de la mitjana s'han produït en el passat, el període de dèficit pluviomètric que estem patint actualment és el segon més intens registrat mai, després de la sequera de 2004-08. La situació és més greu encara si ens centrem exclusivament a les comarques de la Catalunya central, litoral i prelitoral nord, és a dir, a les conques del Ter-Llobregat i de la Muga, on el dèficit hídric és el pitjor des de que es tenen dades. A més, l'hivern 2022-23 ha estat molt escàs quant a nivositat, i s'inscriu entre els pitjors hiverns des de finals dels anys noranta, segons dades del Servei Meteorològic de Catalunya. L'actual episodi ha coincidit en el temps amb un 2022 que va batre rècords de calor, amb una anomalia sense precedents de 2,7°C per sobre de la mitjana. Aquest fet ha provocat una pèrdua d'aigua important per evapotranspiració i ha exposat a les espècies vegetals a un marcat estrès hídric, fet que comporta un perill d'incendis forestals més elevat.

L'Agència Catalana de l'Aigua va activar el Pla Especial de Sequera el setembre de 2021, quan va detectar els primers indicis de sequera al país, des de llavors i fins ara, el comitè permanent s'ha reunit 23 vegades en 18 mesos, i des de llavors s'han fet més de 20 reunions amb els municipis afectats.

Durant els estats de pre-alerta i alerta s'ha comunicat als Ajuntaments les seves obligacions i s'ha treballat per analitzar les necessitats de cada municipi, fet que es plasma en el DL 1/2023 i l'objectiu d'accelerar la tramitació i execució dels projectes que millorin l'abastament.

El Govern de la Generalitat de Catalunya i els Grups Parlamentaris reconeixen la necessitat d'afrontar, d'una banda, la situació d'urgència a la que ens aboca la sequera actual i, de l'altra, la modificació estructural del règim hídric imprescindible davant la situació de canvi climàtic. Per això:

ACORDEN

I. Modificacions normatives

- Aprovar un nou decret llei que modifiqui el Decret Llei 1/2023, de 28 de febrer, pel qual s'estableixen mesures extraordinàries i urgents per fer front a la situació de sequera excepcional en l'àmbit del districte de conca fluvial de Catalunya per fer-hi palesa la voluntat d'acompanyar als municipis en aquesta situació de sequera. En concret, que la modificació del Decret llei:
 1. Estableixi un període diferit d'aplicació del règim sancionador per excés de dotació d'aigua fins a l'1 de juliol del 2023.
 2. Incorpori la tramitació d'emergència de la Llei de Contractes del Sector Públic per diferents tipologies d'obres relacionades amb la garantia de l'abastament descrites en l'Annex 1 i 2 d'aquest document.

3. Habiliti una partida extraordinària dels pressupostos generals per fer front a la situació de sequera.
4. Introdueixi la possibilitat que l'ACA pugui convocar una línia de subvencions per la millora de l'eficiència hidràulica en baixa:
 - i. Obres a la xarxa de distribució
 - ii. Sectorització, digitalització i auscultació de fuites
5. Modifiqui el Pla Especial de Sequera per tal de permetre que les piscines municipals o assimilables es puguin omplir per raons de salut pública.
6. Les decisions relatives a la modificació o substitució de cabals assignats a l'abastament de poblacions i l'adopció de les mesures derivades de les obligacions que estableix aquest Decret per part dels titulars del servei d'abastament podrà motivar la revisió de les tarifes corresponents en els termes que autoritzi l'administració titular del servei domiciliari.
7. El Govern de la Generalitat i els Grups Parlamentaris es comprometen a treballar conjuntament en la redacció del Decret Llei abans de la seva aprovació.

II. Suport econòmic als municipis

- Aportar 50M€ als ens locals per poder fer obres en baixa a través d'una nova línia de subvencions de l'ACA amb els mateixos percentatges de finançament que les línies desubvenció vigents de l'ACA en abastament en alta.
- Ampliar la dotació pressupostària de la línia de subvencions en alta oberta per l'ACA de 15M€ a 40M€.
- Obrir una nova convocatòria durant el mes de maig per cofinançar les despeses del món local en el transport de camions cisterna i obres d'emergència.
- Obrir una nova convocatòria de subvencions per redacció de plans directors d'abastament municipal.
- Donar suport a la redacció de plans d'emergència i estalvi municipals per municipis demenys de 20.000 habitants.
- Totes aquestes mesures es traslladaran en un espai de coordinació amb el món local.

III. Planificació en infraestructures

- Prioritzar les infraestructures orientades a la garantia d'abastament ja incloses dins de la Planificació de l'ACA:
 1. Licitat el projecte i obra de l'ampliació de la dessalinitzadora de la Tordera durant el primer semestre de 2023.
 2. Licitat en el termini de dos mesos la redacció del projecte definitiu de la nova dessalinitzadora a la zona de Cubelles.
 3. Finalitzar el pla director d'aigües de regenerades en el termini d'un mes, el qual ha d'incloure:
 - i. Les instal·lacions existents
 - ii. L'aigua produïda
 - iii. Les necessitats a curt i mig termini
 - iv. Dotar a les administracions locals per fer front a les despeses de posada en marxa
- Incorporar a la planificació de l'ACA les obres necessàries per fer front a la sequera pactades amb els operadors de la Xarxa Ter-Llobregat:
 1. Dues ETAPs al Besòs
 2. Regeneració a Sant Feliu de Llobregat

IV. Corresponsabilitat

- Promoure guies per a ens locals i per a la ciutadania, a per la bona gestió de l'aigua com ara: ordenances d'estalvi, reglaments del servei o ordenances municipals d'estalvi d'aigua.

- Promoure la modificació del Codi tècnic d'edificació per incloure aspectes d'estalvi d'aigua i circularitat.
- Demanar al Govern Espanyol tot el finançament possible per tal d'accelerar les accions descrites al llarg del document i en especial l'arribada de fons europeus per finançar el cicle de l'aigua (annex 2).
- Supervisar i fer seguiment dels grans consumidors d'aigua – requerint l'adopció de plans i mesures tècniques d'estalvi i eficiència que permetin la reducció del consum d'aigua, amb el menor impacte en l'activitat econòmica, facilitant assistència tècnica i facilitats creditícies – ICF, avals, etc.
- Publicar el consum per municipis, dotacions i pèrdues per tal de garantir informació pública i prioritzar actuacions de millora en els municipis amb major consum.
- Supervisar i assistir de manera tècnica als municipis que presentin majors consums per càpita i en especial els que superin els llindars de consum marcats pels plans d'emergència i per corresponents plans de sequera locals per millorar-ne l'eficàcia, reduir consums, garantir subministraments i millorar l'eficiència de les xarxes d'abastament (reduir pèrdues), així com mesures d'informació i formació als consumidors domèstics, terciaris i industrials.

V. Per un país amb una nova cultura de l'aigua

- Convocar la Taula Nacional de l'Aigua al juny del 2023, que ha de ser l'espai de debat sobre la governança i els usos de l'aigua en el context de canvi climàtic i disponibilitat minvant del recurs hídric. Aquesta Taula neix del reconeixement que l'accés a l'aigua i al sanejament és un dret humà essencial per a la vida i un bé comú que necessita d'un model de gestió pública i una governança democràtica amb participació ciutadana, transparència i rendició de comptes.
- L'objectiu d'aquesta Taula, que comptarà amb tots els actors implicats, ha de ser el de vertebrar un Pacte Nacional per l'Aigua que tingui present la biodiversitat i el benestar de les persones en el context de canvi climàtic, així com també els marcs de governança del cicle de l'aigua.

VI. Seguiment

- Assegurar el compliment d'aquests acords a través d'una comissió de seguiment que es reunixi mensualment.

A Barcelona, el 31 de març del 2023.

Tipologia de contractes que específicament es tramiten pel procediment d'emergència

Objectiu	Concepte	# *
Millora de la garantia mitjançant la intensificació del control del recurs	Construcció, rehabilitació o millora de punts de control.	1
	Sistema Integral del Cicle de l'Aigua al Territori (SICAT) de l'Agència Catalana de l'Aigua.	2
	Elaboració de models de previsió i millora de la gestió dels recursos superficials i subterranis.	3
	Intensificació de les activitats d'inter-venció administrativa d'usos i abocaments.	4
	Intensificació de l'operació de sistemes de telecontrol, anàlisi i previsió.	5
	Intensificació del control de la qualitat de l'aigua als embassaments de regulació de xarxes d'abastament.	6
	Instal·lació de Sistemes de control i monitorització de les captacions per millor seguiment de l'evolució del nivellspiezomètrics i cabals extrets.	7
Millora de la garantia per l'abastament mitjançant actuacions infraestructurals	Obres de millora de la connectivitat de xarxes d'abastament.	8
	Obres o actuacions per a la millora o ampliació de la qualitat del recurs hídric o dels processos de tractament de l'aigua.	9
	Obres o actuacions per a l'obtenció o generació de nou recurs o millora de la disponibilitat del recurs existent. Eliminació nutrients.	10
	Millora de l'eficiència de les infraestructures de regadiu en sistemes d'usos compartits abastament regadiu.	11
	Reutilització amb caràcter estratègic que allibera recurs de forma significativa per a xarxes d'abastament amb recurs procedent de sistemes regulats.	12
Emergència en l'abastament	Instal·lació de mecanismes automàtics de gestió de la demanda (reguladors de pressió).	13
	Renovació de la xarxa en mal estat per reduir pèrdues d'aigua.	14
	Construcció de nous punts alternatius d'abastament per a ús domèstic i infraestructures auxiliars.	15
	Transport d'emergència per a l'abastament	16
	Obres associades a la substitució d'usos/recurs.	17

* Identificador afegit per TAIGUA

Obres prioritàries per fer front a la resiliència de l'abastament de la regió metropolitana

TITOL ACTUACIÓ
Dessalinitzadora de la Tordera 2 (ITAM Tordera 2) de 60 hm ³ /any
Increment Osmosi Inversa ETAP Sant Joan Despí (+ 2m ³ /s)
Nous pous fins 4 m ³ /s per ETAP Sant Joan Despí (+1,3 m ³ /s)
Adaptació de la capacitat de producció i optimització de la qualitat de tractament de la Planta del Llobregat (ETAP Llobregat)
Adaptació de la capacitat de producció i optimització de la qualitat de tractament de la Planta del Ter(ETAP Ter)
Ampliació Central Besòs i noves captacions subterrànies
Ampliació del tractament amb Osmosi Inversa als Pous de les Estrelles
Ampliació biològic EDAR Prat per reducció de nutrients
Traspàs aigües residuals de la conca Besòs a la conca Llobregat
Actuacions per evitar l'entrada d'aigua de mar al sistema de sanejament EDAR Prat
Dessalinitzadora del Foix (ITAM Foix) de 20 hm ³ /any i connexions
Nova ETAP Besòs per aigües superficials
Nova ETAP Sant Adrià- Besòs aigua subterrània
Desdoblament artèria APTT2 al Besòs
Ampliació de l'aprofitament a l'ERA de El Prat (tractament i xarxa de distribució industrial a la Zona Franca)
Ampliació de l'aprofitament a l'ERA de Sant Feliu de Llobregat (tractament i xarxa de distribució)
Xarxa de distribució per l'ERA de Sabadell per a usos municipals i altres a Sabadell, Cerdanyola del Vallès i Sant Cugat del Vallès
Renovació Artèria general PTLL-Dipòsit C-250
Construcció d'un parc fotovoltaic de 100 MW a la nova instal·lació de dessalinització d'aigua de mar, la ITAM Tordera-2